

علامه اقبال

علامه محمد اقبال متفکر معروف جهان و شاعر بزرگ اسلام است. در زمان او مسلمانان جهان دچار وضع نامساعدی بودند. دلش برای همه آنها می سوخت. وی شعر را وسیله ابراز احساسات خود قرار داد و به مسلمانان درس تلاش و پیکار داد. وی به زبان فارسی و اردو شعر می گفت. شعر او پیام خود شناسی و استقلال است. شعر او از دلش برخاست و در دل مردم نشست. همه دانشمندان جهان فکر اقبال را دوست دارند، از شعر او ستایش می کنند و او را از فیلسوفان بزرگ دنیا می دانند. وی برای مسلمانان شبه قاره، یک کشور مستقل می خواست و در این زمینه تلاش های بسیاری کرد. میهن عزیز ما "پاکستان" تعبیر همان رؤیای اقبال است. او معمار واقعی پاکستان بود.

اقبال در سال ۱۸۷۷ میلادی در سیالکوٹ متولد شد. تحصیلات مقدماتی را در همین شهر به پایان رسانید و بعداً از دانشکده دولتی لاهور لیسانس و فوق لیسانس گرفت. در سال ۱۹۰۵ میلادی برای تحصیلات عالی به اروپا رفت و در انگلستان و آلمان درس خواند. پس از دریافت درجه دکتری از آلمان، در سال ۱۹۰۸ میلادی به میهن خود بازگشت و به شغل وکالت پرداخت. در سال ۱۹۳۰ میلادی در آله آباد نقشه تقسیم شبه قاره را اعلام نمود و خواستار یک کشور مستقل اسلامی شد. وی در روز ۲۱ آوریل ۱۹۳۸ میلادی وفات یافت و زیر سایه "مسجد پادشاهی" در لاهور مدفون شد.

امروز اقبال در میان ما نیست ولی یاد گرامی او همیشه در قلب همه پاکستانی ها پاینده است. همه ما باید از شعر او استفاده کنیم و افکار گرانبه او را پیشوای خود سازیم تا در میان ملل جهان سرافراز بمانیم.

(معین نظامی)

فرہنگ

مُتفکر : مُفکر

دُچار بودن : دوچار ہونا، مبتلا ہونا

ابراز : اظہار، ابلاغ

بعداً : اس کے بعد

تلاش : جدوجہد، سعی و عمل

استقلال : آزادی

فیلسوف : فلسفی

شبه قارہ : برصغیر

میہن : وطن

رؤیا : خواب

ملل : ملت کی جمع، اقوام

واقعی : حقیقی

متولد شد : پیدا ہوئے

تحصیلات مقدماتی : ابتدائی تعلیم

دانشکدہ دولتی : گورنمنٹ کالج

لیسانس : بی اے

فوق لیسانس : ایم اے

اروپا : یورپ

آلمان : جرمنی

دریافت : حصول

درجہ دکتوری : ڈاکٹریٹ کی ڈگری

بازگشت : واپس آئے

اعلام نمود : اُس نے اعلان کیا

خواستار : طالب، مطالبہ کرنے والا

وضع نامساعدی : ناخوشگوار حالت، ناموافق حالت

بہ پایان رسانید : مکمل کی، اختتام تک پہنچائی

تمرین

۱- قاری میں جواب دیجیے۔

۱- در زمان اقبال، وضع مسلمانان چہ بود ؟

۲- آیا اقبال فقط بہ زبان اردو شعر می گفت ؟

۳- اقبالؔ کجا و در چه سالی متولد شد ؟

۴- مزارِ اقبالؔ کجا است ؟

۵- چرا استفادہ از شعرِ اقبالؔ مہم است ؟

۲- سادہ اور سلیس فارسی میں اقبالؔ پر ایک مختصر مضمون لکھیے۔

۳- مندرجہ ذیل جملے مکمل کیجیے۔

۱- شعرِ او است۔

۲- ہمہ دانشمندانِ جہان ، فکرِ اقبالؔ را

۳- اقبالؔ در سال در سیالکوٹ

۴- بعداً از دانشکدہ دولتی لاہور گرفت۔

۵- ہمہ ما از شعرِ او

۴- دوست داشتن ، متولد شدن ، درس خواندن ، اعلام نمودن اور استفادہ کردن کو جملوں میں استعمال کریں۔

۵- مندرجہ ذیل الفاظ کے واحد سے جمع اور جمع سے واحد بتائیے :

شاعر ، مسلمانان ، دانشمندان ، فیلسوفان ، دانشکدہ ، کشور ، ملل ، احساسات ، درس ، معمار

۶- مندرجہ ذیل مصادر کے مضارع اور معانی لکھیے :

سوختن ، گرفتن ، پرداختن ، ساختن ، برخواستن